

Quicksan Flora en fauna Emslandweg te Ommen

Definitief

Opdrachtgever:

BJZ.NU
T.a.v. dhr. W. Bekke
Twentepoort Oost 16 a
7609 RG ALMELO

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
Brink 4a
7981 BZ DIEVER
T (0521) 32 44 00
F (0521) 32 44 01

Project nr. 5372

<i>Opgesteld door</i>	<i>Gecontroleerd</i>	<i>Datum</i>
E. Veeman	J. van Mierlo	17-04-2012

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
2. GEBIEDSKARAKTERISTIEK.....	3
2.1 Huidige situatie	3
2.2 Voorgestane ontwikkeling.....	3
3. NATUURWETGEVING	4
3.1 Flora- en faunawet beschermd flora en fauna.....	4
3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998.....	4
3.3 Ecologische Hoofdstructuur.....	5
4. METHODE.....	6
4.1 Bureauonderzoek.....	6
4.2 Terreinbezoek.....	6
5. BESCHERMDE SOORTEN	7
5.1 Planten	7
5.2 Zoogdieren.....	7
5.2.1 Grondgebonden zoogdieren	7
5.2.2 Vleermuizen.....	8
5.3 Vogels.....	9
5.4 Amfibieën, reptielen en vissen.....	10
5.5 Beschermde soorten ongewervelden.....	10
6. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN.....	11
6.1 Beschermde natuurgebieden.....	11
6.2 Beschermde tabel-1 soorten.....	11
6.3 Denk aan vogels	11
6.4 Compenserende maatregelen kerkuil	11
6.5 Conclusie quickscan.....	11
6.6 Aanbevelingen	12

LITERATUURLIJST

BIJLAGE I: FLORA- EN FAUNAWET

BIJLAGE II: FOTO'S PLANGEBIED

1. INLEIDING

De initiatiefnemer is voornemens om op het perceel aan de Emslandweg 4 te Ommen vijf gebouwen te slopen, waarna er een compensatiewoning aan de overkant van de weg zal worden gerealiseerd (Rood voor Rood regeling). Met dit onderzoek wordt een beeld verkregen van de mogelijke consequenties vanuit de geldende natuurwetgeving en -beleid.

In verband met de voorgenomen ontwikkelingen is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en -beleid noodzakelijk. Doel van het onderzoek is om een beeld te krijgen van de aanwezige beschermde soorten, om aan de hand hiervan uitspraken te doen over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen plannen en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

Het onderzoek heeft bestaan uit een visuele inspectie van het terrein en het raadplegen van vrij beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde dier- en plantensoorten.

Figuur 1. Ligging plangebied aan de Emslandweg te Ommen (rode omlijning) A: locatie compensatiewoning (Bron: Google Maps)

2. GEBIEDSKARAKTERISTIEK

2.1 Huidige situatie

De huidige situatie aan de Emslandweg 4 te Ommen omvat een woonhuis/woonboerderij met aan de zuidkant een tuin, bestaande uit cultuurplanten, diverse hagen en enkele volwassen bomen. Op het perceel staan hiernaast een kapschuur, oude grupstal, hooiberg, garage en opslagruimte, open schuur en een kleine en grote kippenschuur (zie fig. 2). Tussen de gebouwen is een stuk grasland aanwezig met, voornamelijk langs de bebouwing, bosschages en verwilderde planten. Achter de garage ligt een stenenhoop. In het plangebied zijn geen watergangen aanwezig.

1. Boerderij
2. Kapschuur
3. Oude grupstal
4. Hooiberg
5. Garage en opslagruimte
6. Open schuur
7. Kleine kippenschuur
8. Grote kippenschuur

Figuur 2 Bestaande situatie

2.2 Voorgestane ontwikkeling

Aan de Emslandweg 4 zullen, in het kader van Rood voor Rood regeling, vijf gebouwen worden gesloopt. Dit zijn de oude grupstal, de hooiberg, garage en opslagruimte, open schuur, kleine en grote kippenschuur. De bosschages en een aantal jonge bomen worden tevens verwijderd.

De hooiberg zal worden herbouwd op een andere locatie, waarna deze dienst doet als garage en opslagruimte. Aan de overzijde van de weg komt een compensatiewoning te liggen, direct naast Emslandweg 3.

3. NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd.

3.1 Flora- en faunawet beschermd flora en fauna

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet van toepassing. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal

vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw.

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht en daarom is geen ontheffing nodig. Deze soorten zijn bij dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. Zie bijlage 1 voor een uitgebreide beschrijving en toelichting op de Flora- en faunawet.

De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ruimtelijke ontwikkelingen die een (negatief) effect kunnen hebben op beschermde soorten. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 beschermd.

Er is geen sprake van beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet ter plaatse of in de nabijheid van het plangebied. Het Natura 2000 gebied Vecht- en Beneden-Regge gebied ligt op een afstand van 3 km.

Gezien de omvang van de ontwikkeling en de invulling van het gebied tussen het N2000-gebied en de projectlocatie is een nadere toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 niet noodzakelijk.

3.3 Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies) uitgewerkt. In of in de directe nabijheid van de EHS geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de EHS. Een verdere toetsing is derhalve niet aan de orde.

4. METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een verkenning van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

De volgende bronnen zijn in het kader van dit onderzoek gebruikt:

Landelijke en provinciale verspreidingsinformatie met betrekking tot planten, dagvlinders, amfibieën, reptielen, vogels en zoogdieren, met name uit verspreidingsatlassen. Uit deze landelijke verspreidingsinformatie moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

De website www.waarneming.nl en www.telmee.nl zijn ook geraadpleegd. Een groot aantal amateurs kunnen op deze websites natuurwaarnemingen kwijt. De site wordt gecontroleerd door een validatiecommissie. Soortwaarnemingen via deze bron zijn redelijk betrouwbaar, maar kunnen moeilijk geverifieerd worden. Wel kan het een beeld geven van mogelijke soorten in de regio. Waarnemingen zijn, in tegenstelling tot atlassen, vaak tot op de exacte locatie te herleiden.

4.2 Terreinbezoek

Op basis van een veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten/soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door mevr. E. Veeman, ecologisch adviseur van Eelerwoude uitgevoerd op 27 september. Het was zonnig en droog weer bij een temperatuur van ongeveer 20°C. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopen onderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten ook genoteerd.

5. BESCHERMDE SOORTEN

5.1 Planten

Voorkomen en functie

Tijdens het veldbezoek is de beschermde soort grote kaardenbol (tabel 1-soort) aangetroffen. (zie foto 1). Het plangebied valt binnen het bekende verspreidingsgebied van deze soort.

Foto 1. Grote kaardenbol

Deze staat (verwilderd) in het stuk aanwezige grasland tussen de schuren en groeit tussen de tegels van het pad langs het woonhuis. Overige beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen. De aanwezige planten zijn tuinplanten en soorten waaronder groot springzaad, grote brandnetel en algemene (on)kruiden.

Effecten en ontheffing

De grote kaardenbol, welke is aangetroffen binnen het plangebied, staat in tabel 1 van de flora- en faunawet. Het is verboden beschermde planten te vernielen of te beschadigen. Ondanks dat deze plant in het verleden is aangeplant als tuinplant, houdt de soort zichzelf op dit moment (als verwilderde plant) in stand. Voor deze soort geldt daarom de zorgplicht; de soort moet zich kunnen blijven voortplanten.

Om aan te kunnen tonen dat er gehouden is aan de zorgplicht, wordt geadviseerd een aantal plantrozetten (die dit jaar nog niet hebben gebloeid) die tussen de tegels groeien te ver-

planten. Ook kan hiernaast zaad van de grote kaardenbol worden verzameld en worden verspreid op een plaats met een soortgelijk biotoop. Dit kan bijvoorbeeld zijn langs de randen van het plangebied.

Overige beschermde soorten worden op basis van de aangetroffen biotopen niet verwacht, aangezien geschikte groeiplaatsen voor de meeste soorten ontbreken. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde flora niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

Tabel 1-soorten

Uit literatuurbronnen is bekend dat in de omgeving haas, mol, algemene (spits)muizen en konijn voorkomen. Er zijn tijdens het veldbezoek holletjes van (algemene)muizen aangetroffen in het grasland. Op basis van de terreingesteldheid zijn egel en kleine marterachtigen te verwachten. Deze soorten staan op tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt de algemene zorgplicht ten aanzien van deze soorten.

Tabel 2 en 3-soorten

In de omgeving komt de strikt beschermde soort steenmarter (tabel 3) voor. Mogelijk dat de steenmarter het plangebied gebruikt als onderdeel van het leefgebied/ foerageergebied. Er zijn geen aanwijzingen aangetroffen (latrines, prooiresten, krab- en graafsporen e.d.) die duiden op het daadwerkelijk gebruik van het plangebied als verblijfplaats door steenmarters. Andere zwaardere beschermde grondgebonden zoogdiersoorten (o.a. waterspitsmuis) worden niet binnen het plangebied verwacht vanwege ontbreken van geschikt biotoop.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een zeer beperkt verlies van leefgebied van de genoemde zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende alternatief leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling.

Verwacht wordt dat het plangebied wel deel uitmaakt van het leefgebied van de steenmarter, maar dit zal zich beperken tot foerageergebied. Aanvullend onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing voor strikt beschermde grondgebonden zoogdieren is niet van toepassing.

5.2.2 Vleermuizen

Voorkomen en functie

Binnen het plangebied is beoordeeld of de locatie geschikt kan zijn voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, trekroute en foerageergebied.

Binnen en rondom het plangebied worden op basis van de bekende verspreidingsgegevens en terreintype de volgende vleermuissoorten verwacht: gewone en ruige dwergvleermuis, baardvleermuis en laatvlieger.

Verblijfsplaats

De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn voornamelijk gebouwbewonende soorten. De gebouwen welke gesloopt gaan worden zijn echter ongeschikt als verblijfsplaats. De schuren hebben halfsteens en enkelsteensmuren (zonder spouw) en de dakbedekking bestaat uit golfplaten en riet. Op de oude grupstal liggen dakpannen maar dakbeschot is niet aanwezig. De bestaande woning binnen het plangebied bevat wel potentiële verblijfplaatsen; de woning heeft een spouw en voldoende kieren waar vleermuizen naar binnen kunnen gaan. Echter, omdat deze woning gehandhaafd blijft, zullen mogelijke verblijfplaatsen behouden blijven.

De aanwezige bomen van het perceel zijn onderzocht op holten die kunnen dienen als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Er zijn geen holtes aangetroffen.

Trekroute

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige elementen in het landschap om langs te migreren. Deze zijn binnen het plangebied afwezig. De Emslandweg kan wel dienst doen als migratieroute voor verschillende vleermuizen.

Foerageergebied

Het plangebied kan op kleine schaal dienst doen als foerageergebied voor vleermuizen. Deze kunnen gebruik maken van de lichte van de beplanting (o.a. hoog opgaande bomen).

Verlichting

Vanuit de woning komt 's avonds licht door de ramen naar buiten. Dit blijft ook na realisatie van de plannen hetzelfde; de woning blijft behouden. Op de plaats waar de compensatiewoning wordt gerealiseerd zal een kleine toename van verlichting zijn. Op dit moment is de plaats waar de nieuwe woning gerealiseerd wordt niet verlicht, maar wordt gebruikt als weiland. De toename van verlichting zal echter minimaal zijn ten opzichte van de verlichting die al aanwezig is van de huizen (waaronder de woning aan Emslandweg 3).

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Voor het aantasten of vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen (baltsplaatsen, kraamverblijven, zomer- en winterverblijven, belangrijk foerageergebied en migratieroutes) is een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk.

Omdat de gebouwen geen (potentiële) verblijfplaatsen herbergen, worden er met de sloop geen verblijfplaatsen vernietigd. Ook worden er met de bouw van een nieuwe woning nieuwe verblijfmogelijkheden gecreëerd.

Ondanks dat er een aantal bosschages zullen worden verwijderd, kan het plangebied, ook na realisatie van de plannen, nog dienst doen als foerageergebied voor vleermuizen. De groene tuindeling en de hoge bomen zullen behouden blijven. Aangezien ook de toename van verlichting maar minimaal zal zijn, zijn er geen negatieve effecten op vleermuizen te verwachten en is een ontheffing Flora- en faunawet niet noodzakelijk.

5.3 Vogels

Voorkomen en functie

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom de projectlocatie vallen onder de algemene broedvogels. Onder andere de volgende vogelsoorten komen voor in de directe omgeving: vink, merel, winterkoning, roodborst, koolmees, pimpelmees, zwarte kraai, ekster en huismus.

Bij het veldbezoek zijn pimpelmees, koolmees, roodborst, huismus en houtduif aangetroffen. De bomen, bosschages en overige beplanting in de tuin zijn voor deze en andere vogels van belang als broedplaats en foerageergebied. Deze functies blijven, ook na realisatie van de plannen, gehandhaafd.

Effecten en ontheffing

Algemeen

Alle vogelsoorten in Nederland zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die nesten beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Voor de Flora- en faunawet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar. Het genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast.

Categorie 1-4

Er zijn een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd, dit betreft onder andere enkele uil- en roofvogelsoorten en de huismus (zie voor een uitgebreide beschrijving de bijlage). In het plangebied zijn geen (potentiële) broedplaatsen aangetroffen van jaarrond-beschermde soorten. Huismussen nestelen graag onder dakpannen van woningen. Echter, de dakbedekking van de te slopen schuren bestaat grotendeels uit golfplaten en riet en mist dakbeschot, het biedt daardoor geen gelegenheid voor broedplaatsen.

Kerkuil

In de (grotendeels vervallen) hooiberg zijn er een aantal braakballen aangetroffen van de kerkuil. Omdat er binnen het plangebied geen geschikte broedplaatsen aanwezig zijn, gaat het vermoedelijk om een uil van buiten het plangebied. Deze gebruikt de hooiberg als rustplaats.

Volgens dhr. Kamphuis (bewoner woning aan de Emslandweg 4) gaat het hier om een kerkuil van de burens. De uil bewoont hier een uilenkast (mond. med.). Omdat door het slopen van de hooiberg de vaste rustplaats van de kerkuil wordt verwijderd, zullen er compenserende maatregelen moeten worden getroffen. Dit om negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag te voorkomen. Zie voor compenserende maatregelen paragraaf 6.4.

Categorie 5

In de sinds augustus 2009 geldende 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' zijn in categorie 5 van deze lijst een aantal vogelsoorten opgenomen die ook in het plangebied zijn aangetroffen. Het gaat om een groep van broedvogelsoorten die vaak terugkeert naar de plaats waar ze hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats door bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen verloren is gegaan, uit te wijken naar andere locaties in de omgeving. In deze situatie gaat het ondermeer om pimpelmees en koolmees.

Gelet op de beperkte omvang van de projectlocatie en de handhaving van de groene tuinindeling, zal het slechts gaan om enkele broedparen van genoemde, algemeen voorkomende soorten.

Compenserende maatregelen of het aanvragen van een ontheffing, omdat een negatief effect wordt verwacht op de lokale of regionale populatie van de soort, is dan ook niet aan de orde. Daarbij komt dat na planrealisatie (op termijn) ook weer nieuw leefgebied voor deze en andere vogelsoorten zal ontstaan.

5.4 Amfibieën, reptielen en vissen

Voorkomen en functie

Amfibieën

Binnen het plangebied zijn geen watergangen aanwezig die dienst kunnen doen als voortplantingsplaats voor amfibieën. Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën en/of sporen van amfibieën aangetroffen. Mogelijk maken algemene soorten gebruik van het plangebied als landhabitat.

Op basis van de aangetroffen omgevingskwaliteiten worden strikt beschermde soorten, zoals de heikikker, niet verwacht binnen het plangebied.

Reptielen

Beschermde reptielen zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen of venranden.

Vissen

Vanwege het ontbreken van permanent waterhoudende watergangen zijn beschermde vissen niet aanwezig binnen het plangebied.

Effecten en ontheffing

De ingreep kan leiden tot een (tijdelijke) verstoring van leefgebied van algemene amfibieën van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Het gaat om vermoedelijk (zeer) kleine aantallen. Van negatieve effecten op populatieniveau zal geen sprake zijn. Deze soorten zijn licht beschermd en vrijgesteld van de ontheffingsplicht bij ruimtelijke ingrepen. Er worden geen (negatieve) effecten verwacht op reptielen en vissen.

Het aanvragen van een ontheffing of het uitvoeren van nader onderzoek is niet van toepassing voor amfibieën, reptielen en vissen.

5.5 Beschermde soorten ongewervelden

Voorkomen en functie

Beschermde soorten ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren) worden op grond van verspreidingsgegevens en habitatvoorkeuren niet verwacht.

Effecten en ontheffing

Er worden geen effecten op beschermde soorten ongewervelden verwacht. Een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde.

6. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

6.1 Beschermde natuurgebieden

Op basis van deze quickscan worden geen effecten op beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebied en/of Ecologische Hoofdstructuur) verwacht. Een nadere toetsing in het kader van deze natuurwetgeving en -beleid wordt derhalve niet noodzakelijk geacht.

6.2 Beschermde tabel-1 soorten

Geconcludeerd wordt dat het plangebied wel een geschikt leefgebied vormt voor een aantal beschermde diersoorten in het kader van de Flora- en faunawet. Het gaat om algemene en licht beschermde soorten, zoals zoogdieren en amfibieën, maar ook strikt beschermde soorten zoals vogels. In tabel 1 is een samenvatting gegeven van de resultaten van (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied, de effecten op deze soorten en de te nemen stappen.

Met de voorgenomen ruimtelijke ingrepen gaat voor tabel 1-soorten weliswaar leefgebied verloren, maar van negatieve effecten op populaties is geen sprake. Wel kunnen op individueel niveau (tijdelijk) negatieve effecten optreden, bijvoorbeeld door verlies van leefgebied. Deze licht beschermde soorten behoren tot de categorie 'niet ontheffingsplichtig bij ruimtelijke ingrepen'. Wel geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is deze soorten niet aan de orde.

Grote kaardenbol

Er zijn meerdere beschermde grote kaardenbollen aangetroffen binnen het plangebied. In het kader van de zorgplicht wordt geadviseerd om zaden te verzamelen en te zaaien en plantrozetten te verplanten naar een soortgelijk biotoop. Dit kan bijvoorbeeld zijn aan de randen van het plangebied of op het perceel waar de nieuwe woning wordt gecompenseerd. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet aan de orde.

6.3 Denk aan vogels

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat versturende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen¹ uitgevoerd mogen worden.

6.4 Compenserende maatregelen kerkuil

De kerkuil is een soort die jaarrond gebruik maakt van zijn vaste rust- en verblijfplaats. Deze vaste rust- en verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd. De huidige hooiberg doet dienst als rust- en/of slaapplek voor de kerkuil. Omdat deze plaats verwijderd gaat worden met de sloop van de hooiberg, moeten er compenserende maatregelen worden getroffen. Dit kan door middel van het aanbieden van nestkasten (2-3 stuks). Het plaatsen van deze kasten dient te gebeuren voordat de hooiberg gesloopt wordt en in de nabijheid van de huidige hooiberg. Hierover kan het beste contact opgenomen worden met de lokale werkgroep uilen. Zij kunnen u adviseren over de exacte locatie en kunnen u ook adviseren over een uilenvriendelijke erfinrichting. Nadat de nieuwe hooiberg is gerealiseerd moet hier ook een uilenkast worden geplaatst.

6.5 Conclusie quickscan

Een ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet voor het verstoren van beschermde soorten en/of vernietigen van hun rust- en/of

---

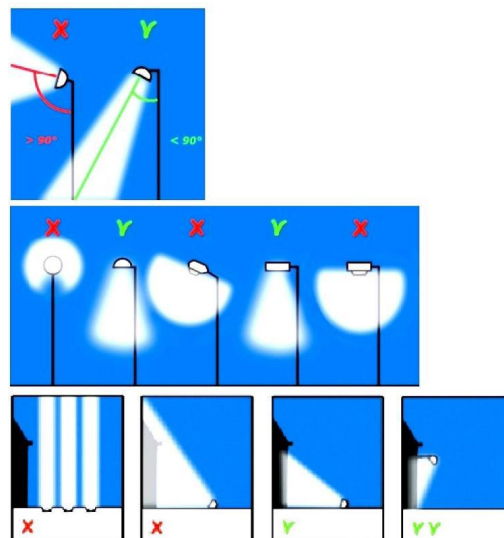
¹ In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 15 maart tot 15 juli.

verblijfplaats is niet noodzakelijk. Een ontheffing voor het verstoren van strikt beschermde vogelsoorten is eveneens niet noodzakelijk als de werkzaamheden plaatsvinden buiten het broedseizoen.

6.6 Aanbevelingen

Met de volgende maatregelen kan op een simpele wijze het leefgebied van de aanwezige soorten met de herinrichting van het gebied worden versterkt of verbeterd. Deze maatregelen zijn echter niet altijd noodzakelijk/vereist vanuit de natuurwetgeving.

- In het herinrichtingvoornemen is nieuwe bebouwing opgenomen. Er kan rekening worden gehouden met vleermuizen en broedvogels, zoals huismus, door vleermuis- en vogelnestkasten op te hangen. Ook kunnen er zgn. 'vogelvides' in de nieuwbouw worden aangebracht (foto 1-2). Deze maatregel is al op een aantal plaatsen met succes toegepast. Essentieel is ook dat in de omgeving van de nestlocaties voldoende dekking aanwezig is in de vorm van dichte bosschages met voldoende voedsel.
- Als de nieuwe bebouwing (o.a. de nieuwe woning) wordt verlicht, geniet het de voorkeur dat er gewerkt wordt met strooilicht, beperkende armaturen en dat de verlichting in de nachtelijke uren tot het minimum wordt beperkt (zie fig. 3). Vleermuizen en andere nachttactieve dieren, zoals uilen en marters, zijn namelijk gevoelig voor verlichting.
- Door in het herinrichtingvoornemen groenelementen met o.a. besheesters aan te planten, worden beplantingen aantrekkelijker gemaakt voor verschillende vogelsoorten.

Figuur 3. Voorbeelden van verschillende type armaturen en plaatsingen om lichthinder te voorkomen

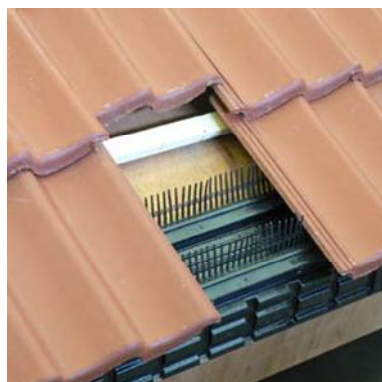

Foto 1-2. Voorbeeld van een vogelvide voor huismus (Bron: Vogelbescherming, Nederland).

Tabel 1: resultaten (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied

Tabel	Soort(groep)	Gebruik gebied	Effect ruimtelijke ontwikkelingen	Ontheffing	Vervolg Nader onderzoek / mitigerende en/of compenserende maatregelen
1	Algemene grondgebonden zoogdieren	Vaste verblijfplaats / foerageergebied	Aantasting leefgebied	Nee	Zorgplicht
1	Grote Kaardenbol	Groeiplaats	Aantasting groeiplaats	Nee	Zorgplicht
3	Vleermuizen	Foerageergebied	Geen	Nee	Zorgplicht
V	Algemene Vogels	Broedlocatie, foerageergebied	Tijdelijke aantasting leefgebied. Tijdelijk verstoring	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren
V1-4	Kerkuil	Rustplaats	Aantasting rustplaats.	Nee, mits	Compenserende maatregelen rustplaats (plaatsen kasten)
V5	Vogels – categorie 5	Broedlocatie, foerageer- gebied	Tijdelijke aantasting leefgebied. Tijdelijk verstoring	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren

LITERATUURLIJST

- Janssen J.A.M. en J.H.J. Schaminée (2003) Europese Natuur in Nederland, Habitattypen. Utrecht: KNNV Uitgeverij
- Koninklijke Vermande (1999-2009) Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3 , 4 en 5, SDU Uitgeverij, Den Haag
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002) Atlas van de Nederlandse broedvogels. Verspreiding, aantallen verandering. Utrecht: KNNV Uitgeverij
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (5 maart 2010) Zoogdierversamenstelling & Gegevensautoriteit Natuur 2010,. *Vleermuisprotocol 2010*.
- Weeda, E. J., R. Westra, C. Westra en T. Westra (1985) Nederlandse Oecologische flora; wilde planten en hun relaties 1-5. Utrecht: KNNV

www.zoogdieratlas.nl

www.waarneming.nl

www.telmee.nl

www.libellennet.nl

BIJLAGE I: FLORA- EN FAUNAWET

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregeling (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde inheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voorzover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het *'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen'*, ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Staatssecretaris van EL&I, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogel-nesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd.

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

- 1 Nesten die binnen en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
- 3 Nesten van vogels die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.

BIJLAGE II: FOTO'S PLANGEBIED

In deze bijlage zijn foto's van de planlocatie opgenomen.

